

Шароватова О.П.
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки
Національний університет цивільного захисту України

ОХОРОНА ПРАЦІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Охорона праці відіграє важливу роль як соціальний чинник, оскільки, якими б вагомими не були трудові здобутки, вони не можуть компенсувати людині втраченого здоров'я, а тим більше життя. Окрім соціального, охорона праці має, безперечно, важливе економічне значення – це й висока продуктивність праці, зниження витрат на оплату лікарняних, компенсацій за важкі та шкідливі умови праці тощо. Незадовільний же стан охорони праці важким тягарем лягає на економіку держави.

Усе це ставить на порядок денний питання охорони праці як першочергові завдання розвитку не лише галузі виробництва, але й розвитку нового суспільства з аксіологічним пріоритетом безпечної трудової діяльності, відповідальним відношенням до забезпечення здорових та безпечних умов людської праці. Запорукою збереження найціннішого – людського життя – стає дотримання законодавства у сфері охорони праці та промислової безпеки, відповідальне ставлення до професійних обов'язків у сфері охорони праці.

Світовою спільнотою сьогодні порушується питання про культуру охорони праці, яка є одним з головних елементів культури професіонала. Культура охорони праці означає забезпечення права на безпечні та здорові умови праці на всіх рівнях, активну участь держави (уряду), роботодавців і працівників у забезпеченні безпечних і здорових умов праці через чітко сформульовану систему прав, обов'язків і сфери відповідальності, в якій принцип запобігання має найвищий пріоритет.

На жаль, в умовах сьогодення вітчизняні пріоритети в роботі з охорони праці, як і раніше, спрямовані не на здійснення профілактичних заходів, а на

надання різних компенсацій та пільг. Однак нові умови господарювання вимагають і нових, ефективніших форм та методів профілактичної роботи. Це зумовлює відповідні домінанти системи управління охороною праці, серед яких запровадження такого механізму, коли роботодавцям буде економічно не вигідно мати шкідливі і небезпечні умови виробництва; забезпечення надійного фінансування витрат, пов'язаних з виплатою компенсацій працівникам при втраті працездатності, а також пенсій по інвалідності і у випадку смерті годувальника; організація надійної системи медичної, професійної та соціальної реабілітації потерпілих на виробництві; значне підвищення рівня усієї профілактичної роботи щодо запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

Упровадження новітніх технологій, підвищення рівня науково-професійних знань з питань охорони праці майбутніх фахівців, поступова зміна векторів управлінської діяльності з технократичного мислення на гуманістичне дозволить стабілізувати нагальні проблеми, що характерні вітчизняній системі правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на відповідальне ставлення до збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності. Своєчасна зміна поглядів, а відтак і поведінки співвітчизників у сфері безпеки праці, у найкоротші строки надасть сучасній Україні ключ до безпеки світового рівня.

Створення системи раціональної превентивної безпеки з метою максимально можливого, економічно обґрунтованого зменшення ймовірності виникнення надзвичайних ситуацій і мінімізації їх наслідків є одним з принципів цивільного захисту. Отже, перед працівниками служби цивільного захисту суспільство ставить завдання не тільки ліквідувати аварію або наслідки стихійного лиха, але й запобігти або зменшити забруднення і руйнування довкілля у мирний час та в особливий період. А це, у свою чергу, потребує сформованості соціальної відповідальності працівників служби цивільного захисту.